

ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ ПОВНОЦІННОГО ЗАПИЛЕННЯ ОСНОВНИХ ЕНТОМОФІЛЬНИХ КУЛЬТУР

Інтенсифікація рослинництва та бджільництва тісно пов'язані між собою. Без бджіл не можна отримати повноцінний урожай від 80% сільськогосподарських культур. Запилення медоносними бджолами ентомофільних сільськогосподарських культур дозволяє суттєво підвищити їх урожайність й якість насіння. Вони ж становлять основу кормової бази для бджіл – 79,8% загального цукрозапасу всіх медоносів.

В Україні з посіяних ентомофільних культур найбільші площі займають соняшник і гречка. Починаючи з 1990 р., посівів соняшнику збільшили в 2,8 рази й до 2011 р. їх площа становила 4558,3 тис. га. Площа посіву гречки, навпаки, зменшилась і в 2010 р. була найменшою – 198,5 тис. га., в 2011 р. – 303,2, тоді як в 2001 р. – 576,8 тис. га.

Мінімальна потреба бджолиних сімей для повноцінного запилення вказаних культур забезпечується в цілому по країні на 56,6%. У розрізі областей насиченість бджолосім'ями посівів соняшнику й гречки дуже різниться. Найбільше сімей на один гектар посівів припадає на західні області України, найменше – на південні та центральні. Забезпеченість бджолиними сім'ями повноцінного запилення культур становить 346% і більше у Рівненській, Волинській, Львівській, Чернівецькій та інших областях західного регіону, тоді як у Херсонській – 17,9, Луганській – 18,4, Запорізькій – 19,6, Кіровоградській – 24,2, Дніпропетровській – 29,7, Харківській області – 31,0%.

Соняшник і гречка квітують в основному в один період. Для їх запилення повинно бути не менше 5,2 млн. бджолиних сімей. За статистичними даними в Україні 2,9 млн. бджолосімей. Наявна кормова база (медоносні угіддя) навіть для такої чисельності

бджолиних сімей не задовольняє бджільництво в достатній мірі. Потрібно збільшувати площі посіву не лише соняшнику, а й інших медоносних культур.

При реєстрації нових сортів ентомофільних рослин важливо враховувати їх нектарну продуктивність, що є важливим показником для бджільництва.

УДК 575.1:581.134:633.111

Жекова І.О., викладач

Сухомуд О.Г., кандидат сільськогосподарських наук, доцент

Любич В.В., кандидат сільськогосподарських наук, викладач

Парій Ф.М., доктор біологічних наук

Уманський національний університет садівництва

ВИКОРИСТАННЯ TRITICUM SPELTA L. В СЕЛЕКЦІЇ СОРТІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ

Розв'язання проблеми збільшення валового збору зерна пшениці озимої, посівна площа якої в Україні в різні роки становить 5–7 млн/га, посідає одне з провідних місць у наукових програмах. Підвищення врожайності та якості зерна досягаються завдяки створенню та впровадженню у виробництво нових сортів.

Для створення сортів, які б мали комплекс господарсько-цінних ознак і протидіяли несприятливим факторам навколишнього природного середовища, використовують метод внутрішньовидової гібридизації з різними типами схрещування та одно- й багаторазовий добір у пошуках трансгресивних форм за основними цінними ознаками.

Зерно спельти є джерелом білка з високим вмістом амінокислот, особливо лізину. Вміст білка в зерні становить 18-28%, а вміст клейковини до 55%, що більше, ніж у пшениці. Про-